

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia stycznia 2010 r.

**Pan
Prof. dr hab. Andrzej Klimek
Rektor
Akademii Wychowania Fizycznego
im. B. Czecha
31-571 Kraków**

P/09/069
LKR-410-30-06/2009

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła w Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie (zwanej dalej „Akademią”), kontrolę procesu kształcenia kandydatów na nauczycieli wychowania fizycznego w latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Pana Rektora w dniu 15 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK ocenia pozytywnie proces kształcenia w Akademii kandydatów na nauczycieli wychowania fizycznego w latach akademickich 2007/2008 i 2008/200, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które nie miały jednak większego wpływu na kontrolowaną działalność.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe.

1. Pozytywna ocena NIK dotyczy przeprowadzonej, w kontrolowanym okresie, rekrutacji na specjalizację nauczycielską na kierunku wychowanie fizyczne, zgodnie z przyjętymi przez Senat Akademii i zatwierdzonymi przez Ministerstwo zasadami i trybem naboru. Przyjęte zasady rekrutacji na ww. kierunku były zgodne z wymogami art. 169 ust. 1, 3,

- 4 i 6 ustawy o szkolnictwie wyższym¹. Wprawdzie w wymienionym okresie przyjęto większą niż planowana, liczbę studentów na studia stacjonarne I i II stopnia, niemniej wynikało to z faktu uzyskania takiej samej ilości punktów przez kilku studentów, co kandydat zajmujący ostatnie miejsce w ramach ustalonej liczby przyjęć, zgodnie z zarządzeniami rektora nr 13/2007.
2. NIK nie wnosi uwag do obowiązujących planów studiów, które uwzględniały treści rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie kształcenia nauczycieli² oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki³, pomimo stwierdzenia mniejszej liczby godzin specjalności dodatkowej – gimnastyka korekcyjna, w stosunku do wymogów rzeczzonego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie standardów kształcenia nauczycieli. Liczba godzin nauczania wynosiła 285 godzin, w tym 90 godzin wykładów, zatem była mniejsza o 115 godzin od wymaganych rozporządzeniem (400 godzin). Różnicę godzin Akademia realizuje w takich przedmiotach podstawowych i kierunkowych, jak m.in. edukacja zdrowotna, fizjologia, biologia człowieka, psychologia, teoria wychowania fizycznego. Analiza porównawcza harmonogramów studiów i programów nauczania nie wykazała różnic pomiędzy oboma dokumentami.
 3. Nieprawidłowości dotyczą wymiaru nauczania – na studiach niestacjonarnych I stopnia – przedmiotu „emisja głosu” w ilości 15 godzin ćwiczeń, co stanowi naruszenie przepisu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia nauczycieli, wedle którego, łączny wymiar nauczania przedmiotów uzupełniających ma wynosić co najmniej 60 godzin, w tym co najmniej 30 godzin zajęć z zakresu emisji głosu.
 4. NIK stwierdza, że Akademia częściowo przygotowuje przyszłych nauczycieli wf do zajęć ruchowych na I etapie edukacyjnym, w klasach I – III szkoły podstawowej poprzez realizację przedmiotów „metodyka wychowania fizycznego (I stopień studiów), „teoria i metodyka wychowania fizycznego (II stopień studiów)” oraz „gry i zabawy ruchowe (I stopień studiów), a także w ramach innych przedmiotów, m.in.

¹ Dz. U. z 2005r. Nr 164 poz. 1365 ze zm.

² Dz. U. z 2004r. Nr 207, poz. 2110

³ Dz. U. z 2007r. Nr 164, poz. 1166

antropomotoryka, antropologia, biologia rozwojowa. Absolwenci AWF kierunku wychowanie fizyczne wyposażeni są zatem w wiedzę, poznają narzędzia do pracy z małymi dziećmi, zapoznawani są w preferowanych w tym okresie formami zajęć ruchowych, metodami, formami organizacyjnymi oraz środkami dydaktycznymi i metodycznymi, a także praktycznie – poprzez organizację corocznych festynów dla dzieci i w czasie praktyk – mają możliwość nawiązania kontaktu z nimi oraz bezpośredniego poznania specyfiki pracy z uczniami nauczania zintegrowanego. Nie posiadają jednakże znajomości zajęć programu nauczania zintegrowanego poza zajęciami ruchowymi, co stanowi przeszkodę do realizacji w pełni postulatu integracji w nauczaniu wczesnoszkolnym, do właściwego przygotowania i realizacji zajęć ruchowych w nauczaniu zintegrowanym. Izba przyjmuje wyjaśnienia, złożone przez panią Elżbietę Szymańską – wykładowcę w Zakładzie Metodyki, że *„dla spełnienia we właściwy sposób pełnej integracji międzyprzedmiotowej i takiego prowadzenia zajęć w nauczaniu zintegrowanym, by zapewnić właściwą dawkę ruchu dla stymulowania dynamicznie w tym okresie rozwijającego się dziecka, konieczne byłoby połączenie kompetencji nauczyciela nauczania zintegrowanego oraz nauczyciela wychowania fizycznego, bowiem w obecnym systemie kształcenia kadr nauczycieli nauczania zintegrowanego niewystarczająco akcentuje się szczególne znaczenie efektywnego prowadzenia zajęć ruchowych z dziećmi w okresie wczesnoszkolnym dla potrzeb stymulowania ich wszechstronnego rozwoju, nie tylko ruchowego, ale także emocjonalnego i społecznego. Kształtowanie w tym okresie wartości kierunkowych powinno zmierzać do ulokowania w tym systemie wartości także aktywności ruchowej. Regularne podejmowanie aktywności ruchowej w ciągu całego życia człowieka ma kluczowe znaczenie dla utrzymania i kształtowania zdrowia, a także dla zachowania do późnego wieku odpowiedniego poziomu sprawności i samodzielności ruchowej”*.

NIK przychyliła się do stwierdzenia wymienionego wykładowcy, że być może wprowadzenie w uczelniach wychowania fizycznego specjalności o brzmieniu: np. „zajęcia ruchowe w nauczaniu zintegrowanym” doprowadziłoby do poprawy stanu przygotowania nauczycieli do właściwego prowadzenia zajęć ruchowych z dziećmi w tak ważnym dla ich rozwoju i dalszych możliwości okresie.

5. W okresie poddanym kontroli Akademia zatrudniała wymaganą liczbę nauczycieli akademickich, posiadających tytuł lub stopień naukowy do liczby studentów ogółem studiujących na wydziale wychowania fizycznego, spełniając wymogi rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006r. w sprawie warunków,

jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia⁴.

6. Na pozytywną ocenę zasługuje obowiązujący w Akademii system praktyk studenckich wprowadzony zarządzeniem rektora nr 5/2002 rektora AWF w Krakowie w sprawie organizacji studenckich praktyk zawodowych i wynagrodzenia dla kierowników i opiekunów dydaktycznych praktyk studenckich. Praktyki studenckie realizowane są na podstawie planów studiów, a ich formę, miejsce i czas ich przeprowadzenia określa dziekan, po uzyskaniu opinii właściwego zakładu, katedry oraz uczelnianej rady samorządu studenckiego, a nadzór organizacyjny nad przebiegiem praktyk studenckich sprawują kierownicy praktyk, natomiast nadzór dydaktyczno-wychowawczy sprawują opiekunowie praktyk, nauczyciele akademicki wyznaczeni przez dziekana w danym roku akademickim. Akademia stosuje wysokie kryteria doboru szkół, w których studenci mają odbywać praktyki, zarówno wdrożeniowe, jak i pedagogiczne, a także nauczycieli, którzy mają być opiekunami studentów-praktykantów. Kontrola wykazała, że prowadzone były kontrole realizowanych praktyk, potwierdzone wpisami w dziennikach praktyk.
7. Analiza ankiet, przeprowadzonych wśród studentów obu trybów studiów wykazała, że 69 respondentów (na 76, którzy wzięli udział w badaniu) uznało, iż Akademia przygotowuje do zawodu nauczyciela, a 36 osób uznało, że przygotowuje do prowadzenia zajęć w klasach I – III. Ponadto, 39 respondentów, w trakcie odbywanych praktyk studenckich, miało możliwość pracy z dziećmi na I etapie edukacyjnym. Na uwagę zasługuje fakt, że 64 spośród ankietowanych, zainteresowanych jest podjęciem pracy w szkole. Wszyscy ankietowani studenci uznali, że praktyki przygotowują do pracy w szkole.
8. Kontrola wykazała, że w Akademii nie opracowano zasad w sprawie ewaluacji nauczycieli akademickich, aczkolwiek nauczyciele Wydziału Wychowania Fizycznego byli poddani ocenie m. in. w 2008r., w której wzięło udział 2 477 studentów.
9. Na pozytywną ocenę Izby zasługuje oferta Akademii w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego w zakresie studiów podyplomowych i kursów mimo, iż liczba osób zainteresowanych tą formą doskonalenia zmniejszyła się w stosunku do lat 2000 – 2006, kiedy to nauczyciele zobligowani byli uzupełnić uprawnienia, korzystając przy tym z możliwości dofinansowywania przez szkoły i gminy.

⁴ Dz. U. z 2006r., Nr 144, poz. 1048

10. W Akademii funkcjonuje – od 2008r. – biuro karier, które aktualnie podjęło działania, zmierzające do monitorowania losów absolwentów, które przystąpiło do realizacji uczelnianego projektu badań „losy zawodowe absolwentów”. Współpraca z absolwentami prowadzona jest także w ramach organizowanych od 20 lat przez Zakład Metodyki festynów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży pn. „O uśmiech dziecka” oraz innych imprez, otwartych także dla dorosłych mieszkańców Krakowa, w tym m.in. współorganizowanych z Robertem Korzeniowskim.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o :

- 1) dostosowanie wymiaru godzin z przedmiotu „emisja głosu” dla studentów studiów niestacjonarnych do obowiązujących przepisów,
- 2) opracowanie i wprowadzenie do stosowania zasad ewaluacji nauczycieli akademickich.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się o przedstawienie przez Pana Rektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen, uwag i wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach ich niepodjęcia.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK
3. Akta kontroli